

Bruxelles, 21 noiembrie 2023
(OR. en)

15732/23

DEVGEN 214
RELEX 1358
ACP 121
SUSTDEV 150
DIGIT 270
ENV 1341
CLIMA 576
SOC 810

REZULTATUL LUCRĂRILOR

Sursă: Secretariatul General al Consiliului

Data: 21 noiembrie 2023

Destinatar: Delegațiile

Nr. doc. ant.: 15128/23

Subiect: O tranziție socială, verde și digitală
- Concluziile Consiliului (21 noiembrie 2023)

În anexă, se pun la dispoziția delegațiilor Concluziile Consiliului intitulate „O tranziție socială, verde și digitală”, astfel cum au fost aprobate de Consiliu în cadrul celei de a 3985-a reuniuni a sale, desfășurată la 21 noiembrie 2023.

concluzii ale Consiliului privind o tranziție socială, verde și digitală

1. Consiliul afirmă angajamentul Uniunii Europene și al statelor sale membre față de Agenda 2030 pentru dezvoltare durabilă și față de obiectivele sale de dezvoltare durabilă (ODD), care constituie foaia noastră de parcurs colectivă, universală și indivizibilă către un viitor durabil și pașnic. Consiliul afirmă totodată angajamentele cuprinse în concluziile Consiliului din 27 iunie 2023 intitulate „UE la jumătatea perioadei de punere în aplicare a Agendei 2030”, precum și în declarația politică a Summitului privind ODD-urile din 2023. În acest context, Consiliul subliniază relevanța primei revizuirii voluntare efectuate de UE și prezentate la Forumul politic la nivel înalt pentru dezvoltare durabilă al ONU la 19 iulie 2023, ca expresie concretă a angajamentului ferm al Uniunii față de dezvoltarea durabilă atât pe plan intern, ca vector principal al acțiunii UE, cât și în întreaga lume, prin sprijinirea țărilor partenere în eforturile lor de punere în aplicare.
2. Consiliul reamintește Noul consens european privind dezvoltarea și subliniază rolul de lider al UE și al statelor sale membre în punerea în aplicare coerentă, cuprinzătoare și eficace a tuturor celor trei dimensiuni ale Agendei 2030 – economică, socială și de mediu – într-un mod echilibrat și integrat, cu respectarea principiilor sale directe legate de participare, transparență, responsabilitate și angajamentul de a nu lăsa pe nimeni în urmă, totul fiind ancorat într-o abordare bazată pe drepturile omului.
3. Consiliul atrage atenția că dezvoltarea durabilă este îngreunată în prezent de un context internațional caracterizat de o incertitudine profundă și de o nouă dinamică geopolitică. Într-o societate globală puternic interconectată, criza determinată de schimbările climatice și urgența ecologică sunt agravate de șocuri și conflicte precum pandemia de COVID-19 și războiul de agresiune al Rusiei împotriva Ucrainei, care conduc la destabilizarea peisajului geopolitic, la agravarea provocărilor globale și la o fragilitate tot mai accentuată, cu impact semnificativ asupra țărilor în curs de dezvoltare. Consiliul ia act cu îngrijorare de constatările Raportului privind dezvoltarea durabilă la nivel mondial¹, în care se vorbește despre regresele în ceea ce privește ODD-urile, precum și despre declinul indicelui dezvoltării umane, care îndepărtează comunitatea internațională de înfăptuirea Agendei 2030 și care acționează ca factori de descurajare în ceea ce privește tranzițiile durabile și favorabile incluziunii.

¹ <https://sdgs.un.org/gsdrgsdg2023>

4. Consiliul este conștient de faptul că, în cadrul propus de Agenda 2030, tranziția verde și cea digitală ar trebui să promoveze schimbările structurale necesare pentru realizarea ODD-urilor și pentru atingerea obiectivelor Acordului de la Paris privind schimbările climatice și ale Cadrului mondial pentru biodiversitate de la Kunming-Montreal. Aceste tranziții și legăturile dintre ele au potențialul de a crea împreună modele de consum și de producție durabile, echitabile, favorabile incluziunii și competitive la nivel internațional, care să fie mai orientate spre oameni, mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor și mai ecologice, promovând o economie circulară și soluții bazate pe natură, stimulând conectivitatea, inovarea și transformarea economică. Dacă politicile privind tranzițiile sunt concepute în mod coerent în toate sectoarele, acordându-se atenție intereselor țărilor partenere, precum și considerentelor sociale, liberului schimb, antreprenoriatului și politicilor favorabile dezvoltării întreprinderilor, aceste tranziții au capacitatea de a genera locuri de muncă formale, decente, de înaltă calitate și cu o valoare adăugată ridicată, precum și de a promova egalitatea, incluziunea socială și eradicarea sărăciei.
5. Consiliul subliniază în special faptul că creșterea nivelului sărăciei și a inegalității dintre țări și din interiorul acestora reprezintă o amenințare la adresa dezvoltării durabile. Această situație subminează atât stabilitatea economică pe termen lung, cât și creșterea verde și favorabilă incluziunii, afectează sănătatea, securitatea alimentară și a nutriției, educația, egalitatea de gen și capacitatea femeilor și a fetelor, aduce prejudicii coeziunii sociale, subminează legitimitatea instituțională și dăunează mediului. În plus, inegalitățile, sărăcia și excluziunea socială sunt vectori importanți ai tulburărilor sociale, ai instabilității politice și ai conflictelor.
6. Pentru a nu lăsa pe nimeni în urmă, pentru a amplifica beneficiile tranziției verzi și ale tranziției digitale și pentru ca acestea să fie juste, durabile, reziliente, transformatoare și favorabile incluziunii, ar trebui consolidată și promovată o agendă socială pozitivă solidă, în cooperare cu țările partenere. Consiliul subliniază că această abordare amplă, care se sprijină pe tranzițiile socială, verde și digitală, reflectă valorile UE, urmărește consolidarea autonomiei țărilor partenere și conferă parteneriatului UE o valoare adăugată.

7. Această agendă socială ar presupune în special consolidarea politicilor în domeniile educației, inclusiv învățământul profesional și tehnic (IPT), sănătății, muncii decente, protecției sociale și accesului la servicii publice de bază de înaltă calitate, în special apă, salubritate și igienă (WASH), printre altele. Agenda ar urma să fie ghidată de principiile unui cadru al tranziției juste pentru toți, eradicării sărăciei și reducerii inegalităților, promovării egalității de gen și capacitării femeilor și fetelor, participării și capacitării tinerilor și incluziunii persoanelor cu handicap. Această agendă socială s-ar baza, de asemenea, pe o coerență a politicilor, pe o bună guvernare și pe o abordare bazată pe drepturile omului și ar acoperi politici care recunosc, reduc și redistribuie activitățile neremunerate de îngrijire și care recompensează și includ activitățile remunerate de îngrijire. Consiliul reamintește angajamentele stabilite în Regulamentul privind IVCDCI – Europa globală: ca acțiunile întreprinse să contribuie cu cel puțin 20 % din asistența oficială pentru dezvoltare (AOD) finanțată în temeiul instrumentului la incluziunea socială și dezvoltarea umană și ca cel puțin 85 % din acțiunile noi implementate să aibă egalitatea de gen ca obiectiv principal sau semnificativ.
8. Consolidarea coeziunii sociale și facilitarea accesului la servicii sociale de bază și la protecție socială reduc sărăcia și inegalitățile și au potențialul de a promova noi contracte sociale și incluziunea socială la nivel mondial. Prin urmare, este esențial să se sprijine dezvoltarea unor sisteme naționale de protecție socială destinate tuturor membrilor societății pentru a promova oportunitățile sociale și economice ale unei tranziții juste și pentru a se asigura că nimeni nu este lăsat în urmă, precum și pentru a sprijini reforme care să promoveze instituții eficiente, transparente și care să poată fi trase la răspundere, politici favorabile incluziunii, buna guvernare, statul de drept și accesul la justiție.
9. Consiliul subliniază importanța punerii în aplicare a ODD 10 – „Reducerea inegalităților dintre țări și în interiorul acestora”. Consiliul insistă că monitorizarea inegalităților și raportarea acestora sunt esențiale. În acest sens, Consiliul salută crearea indicatorului privind inegalitatea (I-Marker) al Comisiei Europene și utilizarea evaluărilor impactului distributiv. Consiliul recomandă totodată o aplicare cât mai largă posibil a indicatorului privind inegalitatea, inclusiv în cadrul inițiativelor „Echipa Europa” și în ceea ce privește Global Gateway, și încurajează statele membre să utilizeze acest indicator. În plus, Consiliul subliniază importanța inițiativelor „Echipa Europa” legate de eradicarea inegalităților (inițiativele emblematice în materie de egalitate) și încurajează Comisia să promoveze noi inițiative în acest domeniu. Acesta reiterează, de asemenea, relevanța Agendei pentru o mai bună reglementare, inclusiv a evaluărilor impactului normativ, pentru a consolida coerența politicilor în favoarea dezvoltării.

10. Consiliul reamintește că UE se angajează să promoveze o abordare bazată pe drepturile omului, care să cuprindă toate drepturile omului, indiferent dacă sunt drepturi civile, culturale, economice, politice sau sociale, în centrul tuturor inițiativelor legate de ODD-uri. Acesta subliniază că respectarea drepturilor omului contribuie la reducerea sărăciei și a inegalităților și la atingerea tuturor ODD-urilor. Respectarea, protecția și promovarea drepturilor omului, inclusiv a drepturilor lucrătorilor, precum și a democrației și a statului de drept reprezintă în continuare o prioritate.
11. Consiliul subliniază importanța punerii în aplicare a ODD 16 – „Pace, justiție și instituții puternice”, întrucât promovarea unor societăți pașnice, reziliente, echitabile și favorabile incluziunii, facilitarea accesului la justiție pentru toți și construirea unor instituții eficiente, transparente și care să poată fi trase la răspundere reprezintă condiții prealabile pentru dezvoltarea durabilă. Consiliul reamintește concluziile sale din 19 mai 2017 intitulate „Operaționalizarea legăturii dintre domeniul umanitar și cel al dezvoltării”, prin care solicită o abordare care să nu aducă prejudicii și subliniază necesitatea adoptării unei abordări mai bine adaptate contextului și mai flexibile în materie de planificare, atunci când este vorba despre intervențiile pentru dezvoltare în situații fragile și afectate de conflicte.
12. Consiliul își reiterează sprijinul pentru economia bunăstării² aflată în centrul Agendei 2030 și pentru inițiativa prin care se urmărește să se țină seama și de alți factori decât produsul intern brut (PIB). Ambele presupun o definiție neliniară și multidimensională a conceptului de dezvoltare, care depășește parametrii pur economici.
13. Consiliul reafirmă angajamentul ferm al UE față de o societate civilă puternică, inclusiv față de organizațiile pentru drepturile femeilor și mișcările feministe, organizațiile care promovează drepturile copiilor și drepturile persoanelor cu handicap, apărătorii drepturilor omului și partenerii sociali, precum și față de un mediu favorabil și accesibil pentru societatea civilă. Acesta subliniază importanța sprijinirii țărilor partenere în ceea ce privește consolidarea proceselor democratice, a dialogului social și a sistemelor de asigurare a responsabilității. Consiliul subliniază importanța sprijinirii capacității organizațiilor societății civile de a contribui la realizarea Agendei 2030 în calitate de actori de sine stătători ai bunei guvernante și ai dezvoltării, precum și importanța participării societății civile la procesul de elaborare a politicilor și de luare a deciziilor.

² Concluziile Consiliului privind economia bunăstării (JO 2019/C 400/09, ST 13432/19).

14. Consiliul subliniază importanța Agendei privind eficacitatea dezvoltării și subliniază că tranziția socială, tranziția verde și cea digitală necesită o mobilizare substanțială și sustenabilă a resurselor financiare. În conformitate cu Agenda de acțiune de la Addis Abeba, Consiliul face remarcă faptul că:
- a. AOD, împreună cu alte surse de finanțare, promovează creșterea durabilă și favorabilă incluziunii pe termen lung și continuă să fie o sursă extrem de relevantă de finanțare și expertiză pentru țările partenere. AOD este fiabilă și joacă un rol de catalizator în apariția unor procese de dezvoltare transformatoare și în realizarea ODD-urilor, permițând mobilizarea resurselor naționale și internaționale din surse publice și private.
 - b. UE sprijină țările partenere pentru ca acestea să își îmbunătățească gestionarea finanțelor publice, cu un accent deosebit pe mobilizarea resurselor interne. UE promovează o abordare transformatoare a gestionării finanțelor publice, care se adresează cauzelor profunde ale inegalităților bazate pe criterii de gen și de handicap, corelând-o îndeaproape cu elaborarea și punerea în aplicare a politicii în materie de protecție socială. Îmbunătățirea mobilizării resurselor interne necesită atât asigurarea unei marje de manevră bugetare, cât și instituirea unor sisteme fiscale eficiente și progresive. În plus, ar trebui intensificată cooperarea internă și internațională pentru combaterea evaziunii fiscale și a fluxurilor financiare ilicite.
 - c. Este esențial ca sectorul privat să facă mai multe investiții în sprijinul dezvoltării durabile a țărilor partenere, astfel cum îndeamnă Strategia „Global Gateway”, ținând seama întotdeauna de principiul asumării responsabilității. Pentru a atrage finanțare privată pentru proiecte pe termen lung durabile și de înaltă calitate, este, de asemenea, esențial să se investească în dezvoltarea umană și în consolidarea capacităților, să se consolideze stabilitatea sistemelor financiare naționale și internaționale, să se promoveze instrumentele financiare legate de durabilitate, cum ar fi obligațiunile verzi, să se asigure interoperabilitatea cadrelor și standardelor de finanțare durabilă, precum și să se garanteze existența unor cadre de reglementare adecvate la nivelul UE și, după caz, a unor mecanisme de reducere a riscurilor. Băncile multilaterale de dezvoltare și alte fonduri de dezvoltare joacă un rol important și sunt esențiale pentru deblocarea finanțării private în vederea sprijinirii ODD-urilor la scară largă.

15. Consiliul invită Comisia, Înalțul Reprezentant și statele membre ca, în conformitate cu competențele ce le revin:
- a. să consolideze și să sporească vizibilitatea răspunsului „Echipa Europa” în materie de dezvoltare umană în țările partenere, în special prin promovarea unui discurs comun și prin organizarea de vizite la nivel înalt pe teren. Acest sprijin ar trebui să se concentreze în primul rând pe egalitatea de gen, pe exercitarea deplină de către femei și fete a drepturilor omului, pe tineri și pe cei aflați în situații vulnerabile (cum ar fi persoanele care trăiesc în sărăcie, copiii și persoanele cu handicap), precum și pe cei afectați de schimbările climatice;
 - b. să consolideze și să intensifice colaborarea cu țările partenere pentru a asigura existența, la toate nivelurile, a unor instituții publice favorabile incluziunii, reprezentative, transparente, care să poată fi trase la răspundere și care să promoveze buna guvernare și încrederea între cetățeni și instituțiile lor, pentru a asigura asumarea responsabilității la nivel local, precum și pentru a încuraja participarea deplină, egală și autentică a cetățenilor și a organizațiilor societății civile la procesele decizionale. Instituțiile democratice transparente și politicile economice solide pentru mobilizarea resurselor interne și a investițiilor private sunt esențiale în această privință;
 - c. să continue să pună un accent puternic pe sprijinirea țărilor partenere în conceperea, îmbunătățirea și punerea în aplicare a unor sisteme și măsuri de protecție socială favorabile incluziunii, adaptabile și universal accesibile. Acestea ar trebui să includă niveluri minime de protecție socială care să protejeze oamenii și să consolideze reziliența, să stimuleze deciziile și investițiile durabile și verzi și să permită în mod activ dezvoltarea competențelor și accesul la noi oportunități de angajare decente;
 - d. să utilizeze pe deplin și în mod eficace toate instrumentele disponibile pentru a promova tranziții juste, inclusiv Acceleratorul global al ONU și orientările OIM pentru o tranziție justă către economii și societăți sustenabile din punctul de vedere al mediului pentru toți, urmând abordarea „Echipa Europa”;
 - e. să mobilizeze întregul potențial al arhitecturii financiare europene pentru a accelera punerea în aplicare a Agendei 2030 și pentru a sprijini economiile vulnerabile să-și scoată populațiile din sărăcie, protejând în același timp planeta, astfel cum s-a afirmat în cadrul summitului de la Paris privind un nou pact financiar mondial.